

Eetu Oranen

Mitä kiertueet merkitsevät metallimusiikin parissa työskenteleville ihmisille?

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituottaja AMK

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

16.2.2023

Metropolia

2

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Eetu Oranen
Otsikko:	Mitä kiertueet merkitsevät metallimusiikin parissa työskenteleville ihmisille?
Sivumäärä:	29 sivua + 2 liitettä
Aika:	16.2.2023
Tutkinto:	Kulttuurituottaja AMK
Tutkinto-ohjelma:	Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma
Ohjaaja(t):	Leena Björkqvist, Lehtori

Opinnäytetyön tarkoituksena on pureutua syvälle kiertue-elämän syihin ja motiiveihin ja selvittää, miksi sitä tehdään ja miksi se on niin tärkeää pienille sekä keskikokoisille metalliyhtyeille. Opinnäytetyö tarjoaa kehitysehdotuksia pienille ja keskikokoisille yhtyeille sekä heidän mukanaan kiertävälle henkilökunnalle. Tahdon auttaa yhtyeitä saavuttamaan merkityksellisempiä kiertueita.

Alalla työskentelevien henkilöiden antamien haastatteluiden sekä alan kirjallisuuden avulla tehdyt johtopäätökset tuovat vastauksia kaikille metallimusiikin parissa työskentelystä kiinnostuneille. Työssä keskitytään erityisesti pienien sekä keskikokoisten metalliyhtyeiden parissa työskenteleviin henkilöihin ja siihen, mitä merkitystä kiertueilla on heille.

Kehitysehdotuksissa keskityin budjetoinnin tärkeyteen sekä oman jaksamisen tärkeyteen. Avaan aiheita enemmän ja pureudun tapoihin, joilla niitä voi parantaa seuraavalla kiertueella.

Avainsanat: yhtyeet, kiertueet, musiikkibisnes, tapahtuma teollisuus,

Abstract

Author(s):	Eetu Oranen
Title:	What does touring mean within the metal scene?
Number of Pages:	29 pages + 2 appendices
Date:	16 February 2023
Degree:	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme:	Cultural management
Instructor(s):	Leena Björkqvist, Principal Lecturer

The purpose of this thesis is to dive deep into the motives of life on tour, and to learn why is it such an important thing for small and medium sized metal bands today. We will start by discovering what touring means and what is DIY-culture and how these two plays part in the music scene of small metal acts. When small bands start to receive more attention and more gig opportunities, they one day possibly will become a medium sized metal band. We will learn how this evolution will change the band and crew dynamics. After working their way up, medium sized bands often will get to choose between hiring more people, or get paid and do more work themselves.

The information gathered from interviews and literature of the music business brings answers to anyone who are interested of working with small and medium sized metal bands. Main focus is searching for the reasons why people go on tour, even there are a lot of negative impacts that comes with it. By researching literature and learning from people on the field, we will learn not only the positive but the negative sides of touring life as well. Being far away from family and using loads of money just to play fifteen minutes of music for twenty people is not something that everyone wants to do. But for some reason some people plans to do it until the very end of their days. There is a secret fire in live music, that keeps people going year after year.

This thesis offers insides for small and medium sized metal band and those, with whom they work. This thesis will give you tools and helpful tips to make more successful and meaningful tours in the future. By learning about other jobs on tour, you will become a better part of the team and more people will be likely to hire you. Not only quality of work matters on tour, you will have to be a great hang and nice person to be around with. If you plan leaving on your first tour as a musician or a crew member, it is always better to be prepared.

Keywords: bands, touring, music business, event industry

Sisällys

1 Johdanto	5
2 DIY-kulttuuri ja kiertue toiminta	6
2.1 Kiertue toiminta pähkinänkuoressa	6
2.2 Kiertuebussin jäsenet – Crew	7
2.3 DIY-kulttuuri musiikkialalla	8
3 Tutkimuskysymykset	9
4 Lähestymistapa ja tutkimusmenetelmät	10
4.1 Puolistrukturoitu haastattelu	11
4.2 Nelikenttäanalyysi	12
5 Tapaus: metallimusiikin parissa työskentelevät henkilöt	12
5.1 Muusikot	12
5.1 Crew	14
6 Tulokset	15
6.1 Nelikenttäanalyysi (SWOT)	15
6.1.1 Vahvuudet	17
6.1.2 Heikkoudet	17
6.1.3 Mahdollisuudet	19
6.1.4 Uhat	20
7 Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	22
7.1 Johtopäätökset	22
7.2 Kehittämissuhteet	23
7.2.1 Kehittämissuhteus 1 – Jaksamisen parantaminen	23
7.2.2 Kehittämissuhteus 2 - Fiksu budjetointi	27
Lähteet	30
Liitteet	34

1 Johdanto

Musiikkialalla kiertueiden merkitys on tunnettu jo pitkään, ja monelle se onkin itsensänselvyys. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia metallimusiikin parissa työskentelevien henkilöiden motiiveita lähteä kiertueille kerta toisensa jälkeen. Miksi kiertueista on tullut alan normi, vaikka kulut ovat jatkuvassa nousussa ja kiertueille lähteminen hankaloituu vuosi toisensa jälkeen?

Etenkin pandemian jättämä jälki tapahtuma- alalle on merkittävä, ja kiertueiden järjestäminen on entistä vaikeampaa etenkin pienille sekä keskikokoisille yhtyeille. Aihe onkin siis erittäin ajankohtainen sekä toisaalta ajaton: kiertueet ja keikkailu ovat olleet jo vuosikymmeniä merkittävä osa bändien ja artistien arkea.

Tutkimuksen viitekehys rakentuu aiheeseen liittyvän alan kirjallisuuden pohjalle. Alan muusikoiden sekä ammattilaisten haastatteluiden tulosten perusteella saamme vastauksen kysymykseen: ”Mitä kiertueet merkitsevät metallimusiikin parissa työskenteleville ihmisille?” Pohdin aihetta etenkin pienien sekä keskikokoisten metalliyhtyeiden parissa työskentelevien henkilöiden näkökulmasta. Erityisesti keskityn henkilöihin, jotka toimivat DIY-kulttuuriin parissa sekä tukevat ruohonjuuritason musiikkitoimintaa.

Tutkimuksen tilaaja on saksalainen metalcorea ja hardcorea yhdistelevä yhtye Truth & Tragedy. Metalcoren sekä hardcoren tunnusmerkkejä ovat dominoivat aggressiivisen kuuloiset kitaravallit sekä huudetut vokaaliosuudet (Bennett and Guerra 2018).

Truth & Tragedy on suhteellisen tuore yhtye keskieuropalaisella musiikkikentällä. Yhtye on perustettu Saksan Bambergissa vain kolme vuotta takaperin vuonna 2020. Syyskuussa 2022 yhtye aloitti matkansa läpi itäisen Euroopan ensimmäisellä kiertueellaan ja sainkin kunnian olla tuottamassa yhtyeelle sosiaalisen median sisältöä kiertueen ajan. Kiertueen päätyttyä tahdoin tehdä myös opinnäytetyöni heille.

Työssäni käyn ensin läpi toistuvia termejä sekä alan kirjallisuutta. Myöhemmin syvennyn tekemiini alan osaajien haastatteluihin. Tuloksista teen nelikettäanalyysin,

jonka avulla pyrin tuomaan esiin asioita, joihin keskittymällä pienet ja keskikokoiset metalliyhtyeet voivat saada enemmän irti tulevaisuuden kiertueista. Nelikenttäanalyysin pohjalta kerään vinkkejä ja neuvoja, joilla yhtyeet voivat tehdä tulevaisuudessa merkityksellisempiä kiertueita.

Raskaan metallimusiikin ystävänä sekä DIY-kulttuurin pitkäaikasena tukijana ja kuluttajana tahdon keskittyä opinnäytetyössäni erityisesti edellämäinittuun musiikin alagenreen. Olen kiertävä tapahtumavalokuvaaja ja DIY-keikkajärjestäjä, joten aihe on minulle todella tärkeä ja henkilökohtainen.

2 DIY-kulttuuri ja kiertuetoiminta

Tässä luvussa käyn läpi termejä sekä aiheita, joille tutkimukseni perustuu. Pohjustan tutkimusosuutta avaamalla käsitteitä sekä pureutumalla aiheiden ytimeen alan kirjallisuutta käyttäen.

2.1 Kiertuetoiminta pähkinänkuoressa

Kiertueiden tavoitteena on saada mahdollisuus myydä musiikkia uusille kuuntelijoille sekä saada uusia faneja (Owens & Gargagliano 2021). Usein kiertueille sekä pitkille keikkarupeamille lähdetään promoamaan yhtyeen uutta, juuri julkaistua materiaalia (Vasey, J 2015). Pienten sekä keskikokoisten yhtyeiden keikkailu ei ensimmäisten vuosien aikana useinkaan ole kovin palkitsevaa. Usein artistit joutuvat esittämään keikkoja ilmaiseksi tai jopa maksamaan siitä, että pääsevät lämmittelemään menestyvämpiä artisteja keikoille (Barrow & Newby 2003). Joissain tapauksissa yhtyeet ovat jopa jääneet tuhansia euroja velkaa ensimmäisten festivaalikeikkojensa jälkeen (Aulen & Jylli 2018). Usein keikoille ajetaan pitkiä matkoja pienissä autoissa kuljettaen mukanaan koko välineistöä aina keikkapaikalle asti. Usein vain 20 minuutin settiajan jälkeen ajetaan takaisin kotikaupunkiin tai maksetaan koko yhtyeelle majoitus ja ruoat omasta pussista. Aloittelevien yhtyeiden onkin syytä valmistautua huonoimpaan skenaarioon kiertue-elämäänsä aloittaessaan: asiat paranevat, kun yhtyeen

suosio kasvaa, mutta menestyksen alkupäässä on kärsittävä päästäkseen levittämään taidettaan (Barrow & Newby 2003).

Kiertueet ovat lyhyesti sanottuna erityyppisiä ihmisiä asumassa oudoissa paikoissa sekä työskentelemässä pitkiä päiviä väärään aikaan vuorokaudesta (Barrow & Newby 2003). Monille ihmisille, jotka eivät musiikkikentällä työskentele, mielikuva kiertueella olemisesta on "cool" sekä mahtava, kuitenkin ymmärtämättä realiteetteja: työpäivät voivat alkaa kello viideltä aamulla ja päättyä kahdelta aamuyöstä. Se tarkoittaa mahdollisesti jopa 21 tunnin työpäiviä. (Doherty 2022, 16.)

Kaikesta tästä huolimatta metalliyhtyeet silti pyrkivät kiertueille jatkuvasti ja arvostavat kiertue-elämää paljon. Mikä sytyttää kipinän muusikoille sekä musiikin parissa työskenteleville ihmisille, vaikka kiertueet ovat usein fyysisesti erittäin rankkoja eikä niistä jää edes rahaa käteen?

Koska internetin sekä suoratoistopalveluiden jatkuvan kasvun takia levymyynnit ovatkin pudonneet todella alhaisiksi, on livekeikoista tullut artisteille suurin tulonlähde (Rogers 2013). Vaikka viime vuosikymmenen aikana livemusiikin kulutus on ollut nousussa (Rogers 2013) ja isoimpien artistien kassa usein karttuukin lipputuloista, silti pienempien artistien tulot livekeikoilta usein syntyvätkin pelkästään oheistuotteiden myynnistä. Monesti soittamisesta saatu palkkio hädin tuskin kattaa edes polttoaineita sekä välttämättömiä kuluja.

2.2 Kiertuebussin jäsenet – Crew

Kiertueilla työskenteleville ihmisille usein käytetään termejä "crew" tai "staff", ja näiden termien alle sijoittuvat kaikki yhtyeen managerista valokuvaajaan sekä kitarateknikkoon ja puvustajaan (Rutter 2016). Tutkimuksen aikana tulen käyttämään termiä "crew", sillä se on yleisin edellämainituista käsitteistä.

Yhtyeiden ollessa kiertueilla, kulissien takana toimii usein iso määrä erilaisia ammatillaisia ja osaajia. Menestyneillä metalliyhtyeillä saattaa olla mukanaan kymmenien ihmisten muodostamia ainutlaatuisia koneistoja, jotka ovat kiertueilla mukana kuudesta kuukaudesta jopa muutamaan vuoteen. Kuitenkaan pienillä ja keskikokoisilla

metalliyhtyeillä ei massiivisiin tuotantoihin ole tarvetta eikä resursseja, joten crew on usein todella pieni ja paljon asioita tehdäänkin omin käsin. Alkuvaiheessa yhtyeet saattavat myös kiertää keskenään, mutta se voi olla pidemmällä aikavälillä uuvuttavaa, ja usein mukaan halutaan vähintäänkin yksi tukihenkilö, joka mahdollisesti voi ajaa bändin autoa sekä auttaa juoksevissa asioissa. Usein urallaan tässä vaiheessa olevat yhtyeet kysyvätkin avukseen muutamia läheisiä ystäviään, jotka ovat mahdollisesti soitin-intoilijoita tai sosiaalisen median osaajia (Weissman 2017). Palkatta mukaan tulevat läheiset ystävät ovat DIY-musiikinteon kultainen esimerkki, joka on enemmän kuin yleistä uran varhaisessa vaiheessa. Usein ensimmäisille kiertueille valitut ystävät tekevätkin vähän kaikkea: myyvät oheistuotteita, ottavat kuvia sekä auttavat instrumenttien roudaamisessa (Turgeon 2012).

Ensimmäisiä kiertueitaan soittavien yhtyeiden mukana kiertää usein varsin minimalistinen kokonaisuus. Yleisimpiä ensimmäisenä palkattuja crew-jäseniä ovat merchmyyjät, roudaajat, valokuvaajat sekä yhtyeiden (kiertue-) managerit. Kun bändi saavuttaa enemmän suosiota, he usein alkavat kiertämään muissa maissa tai osavaltioissa, jolloin kaikki heidän asiansa menevät usein ensiksi managerille (Thomas 2012). Ulkomaille lähtevien yhtyeiden kannattaakin palkata mukaansa ainakin pari lisäkäsiparia.

2.3 DIY-kulttuuri musiikkialalla

1970-luvun puolivälissä eurooppalaisiin punk-piireihin tiensä löytänyt DIY (Do it Yourself) -kulttuuri on kehittynyt pelkästä ajattelutavasta vuosien myötä laajasti hyväksytyksi "toissijaiseksi kulttuuriksi" populaarimusiikin ohelle (Bennett & Guerra 2018). Punkin ja metallin lisäksi DIY-liite usein assosioidaan muihin musiikkigenreihin, kuten indie-, post-punk-, rap- sekä elektroniseen rave-musiikkiin (Jones 2020). Nykyään DIY-kulttuuri merkitsee ammattitaitoisuutta, joka perustuu matalan kynnyksen toimintaan sekä saatavilla olevien resurssien käyttämiseen (Bennett and Guerra 2018). Termillä myös viitataan pienien tapahtumapaikkojen intiimiyteen sekä niissä aikaa viettävien pienien yhteisöjen näkemiseen voimavarana eikä niinkään huonona tekijänä (Jones 2020).

Saatavilla olevien resurssien hyötykäyttö on ollut kulttuurille yleistä sen alusta lähtien. Edelleenkin keikkoja järjestetään kirkkojen kellareissa, kouluilla, monitoimitaloilla, kulttuuritaloilla tai jopa olohuoneissa (Turgeon 2012). Myös keikkojen järjestäminen itse omalle yhtyeelleen on todella yleistä DIY-kulttuurissa, jolloin keikalla esiintyvät yhtyeet saa päättää itse (Kauppinen, Salminen & Haarala 2018). Usein äänentoisto, instrumentit ja muut keikan mahdollistamiseen tarvittavat tavarat tuodaan tällaisille keikoille milloin mistäkin: ehkä joillain yhtyeillä on omasta takaa mikserit ja jollain kaverilla saattaa olla sopivat monitorit. Tämän takia kiertueiden järjestäminen pienenä yhtyeenä on mahdollista, vaikka se vaatiikin todella paljon omaa tekemistä ja verkostoitumista. Eurooppalaisille metallibändeille DIY-kiertueet Euroopan sisällä ovat suhteellisen yleisiä, vaikka usein muusikot joutuvatkin maksamaan kuluja omista taskuistaan. Kuitenkin siirryttäessä Euroopan ulkopuolelle on yhtyeellä oltava menestyvä levy sekä keikkoja kotimaassaan, jotta kiertueesta tulisi taloudellisesti kannattava (Allen 2022). Vaikka DIY-kulttuuri on esimerkiksi Yhdysvalloissa iso ja keikkoja saisi varmasti järjestettyä eurooppalaiselle yhtyeelle, on silti todella kallista viedä muusikot, crew sekä instrumentit Atlantin yli. Jos metalliyhtyeen ensimmäinen levy menestyy, saattaa yhtye saada mielenkiintoisia yhteydenottoja keikkamyijiltä, jotka etsivät lämmittelevää yhtyettä kiertueelle jollekin isommalle artistille. Monessa tapauksessa Euroopan ulkopuolelle päästään ensimmäistä kertaa kiertueelle, kun saadaan jokin isompi toimija maksamaan kiertueella syntyviä kuluja.

Yhteisö on DIY-kulttuurin sydän, sillä kaikki rakentuu sen ympärille. Metallimusiikista harvoin saadaan ruohonjuuritasolla juurikaan rahallista hyötyä, joten syy musiikin luomiselle ja sen esittämiselle onkin löydyttävä jostain ihan muualta. Useat artistit esittävätkin livemusiikkia yleisöstä sekä esitetystä keikasta saadun positiivisen energian takia (Vasey, J 2015).

3 Tutkimuskysymykset

Päätutkimuskysymykseni tarkoituksena on kartoittaa, mitä kiertueella oleminen merkitsee pienien sekä keskikokoisten metalliyhtyeiden parissa työskenteleville ihmisille. Itseäni aihe kiinnostaa erityisesti, sillä olen kiertävä musiikkivalokuvaaja ja tulevaisu-

udensuunnitelmiini kuuluu kiertueilla toimiminen eri tehtävissä. Aihealue oli suhteellisen helppo valita, ja tutkimuksen laajuus rajautui ajan myötä nopeahkosti.

Valitsemiani ohjaavia alatutkimuskysymyksiä ovat:

1. Miksi metalliyhtyeiden muusikot kiertävät?
2. Miksi metalliyhtyeiden crew kiertää?
3. Miten yhtyeet tekevät kiertueistaan merkityksellisiä?

Alatutkimuskysymyksiä selvittämällä pyrin alustamaan päätutkimuskysymystä: Mitä kiertueet merkitsevät metallimusiikin parissa työskenteleville ihmisille?

4 Lähestymistapa ja tutkimusmenetelmät

Tässä kappaleessa käyn läpi opinnäytetyön lähestymistavan sekä tutkimusmenetelmiä, joilla hain vastauksia tutkimuskysymyksiini.

Opinnäytetyön strategiana on tapaustutkimus, joka lyhyesti selitettynä tarkoittaa sitä, että yhtä tai muutamaa ilmiötä tutkitaan kokonaisvaltaisesti (Kallinen & Kinnunen). Kokonaisvaltaisen tutkimisen tavoiteltuna tuloksena onkin usein saavuttaa mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva tutkittavasta aiheesta tai ilmiöstä. "Tavoitteena voi olla tapauksen ymmärtäminen, tiheän kuvauksen tuottaminen, monimutkaisten ilmiöiden ja tapahtumien selittäminen tai uusien teoreettisten ideoiden tai hypoteesien tuottaminen" (Eriksson & Koistinen 2005, 5).

Tietoa etsin niin kotimaisista kuin ulkomaisista verkkolähteistä, kirjallisuudesta sekä puolistrukturoitujen haastatteluiden avulla. Oheisesta matriisista selviävät tavat, joilla olen etsinyt vastauksia alatutkimuskysymyksiini.

KYSYMYS	Aineistonkeruumenetelmä	Aineisto
Miksi metalliyhtyeet kiertävät?	Haastattelut	Kirjallinen dokumentti, SWOT
Miksi crew kiertää?	Haastattelut	Kirjallinen dokumentti, SWOT
Miten yhtyeet tekevät kiertueista merkityksellisiä?	SWOT sekä kirjallisuus	Kehittämisehdotukset

Kuva 1: lähestymistavat ja tutkimusmenetelmät

4.1 Puolistrukturoitu haastattelu

Pureutuakseni kiertue-elämän saloihin syvällisesti koin parhaaksi tutkimusmenetelmäksi puolistrukturoidun haastattelun, jonka vastauksia analysoimalla pystyn tekemään johtopäätöksiä sekä saamaan vastauksia. Puolistrukturoidussa haastattelussa tulee esittää samoja kysymyksiä jokaiselle haastateltavalle, kuitenkin mahdollisesti kysymysten muotoa sekä järjestystä vaihdellen (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Haastatteluiden vastausten monipuolisuuden takaamiseksi päätin haastatella kymmentä henkilöä, joille kiertueella olo on tuttua hommaa. Haastateltavat henkilöt ovat alalla vaikuttavia toimijoita, joiden totesin sopivan opinnäytetyöni teemaan erityisen hyvin. Osa heistä aloittelee uraansa kiertueiden parissa, ja osa on jo päässyt kipumaan urallansa eteenpäin.

Haastatteluiden tarkoituksena on saada alalla toimivilta henkilöiltä vastauksia niin alakysymyksiin, kuin pääkysymykseenkin.

Valitsemiani ohjaavia alatutkimuskysymyksiä ovat:

1. Miksi metalliyhtyeiden muusikot kiertävät?
2. Miksi metalliyhtyeiden crew kiertää?
3. Miten metalliyhtyeet tekevät kiertueistaan merkityksellisiä?

Ensimmäiseen ja toiseen alakysymykseen etsin vastusta erityisesti haastattelukysymyksillä “Why do you tour? What keeps you going?”, “Best tour memory?” sekä “How long do you see yourself touring actively and why?”.

Kolmanteen alakysymykseen vastausta selvitin johtopäätöksillä, jotka tein niin edellisten kysymysten pohjalta, kuin selvittämällä myös kiertue-elämän ikävistä puolista seuraavilla kysymyksillä: “What are the hardest things on touring to you personally?”

ja “What are the biggest hardships of touring as a small/medium sized band in metal scene?”. Haastatteluissa kysytyt kysymykset ovat kokonaisuudessaan nähtävillä liitteissä.

4.2 Nelikenttäanalyysi

Haastatteluiden vastaukset käsiteltyäni analysoin niitä nelikenttäanalyysin eli SWOT-analyysin avulla. Näin saadaan tietoon kiertue-elämän tuomia uhkakuvia, tulevaisuuden näkymiä, heikkouksia sekä vahvuuksia musiikkialalla toimiville ihmisille. Usein nelikenttäanalyysiä käytetään muun muassa nykyhetken arvioimiseen, palveluiden suunnitteluun sekä itsensä kehittämiseen (Ruohonen 2022).

“SWOT-analyysin pohjalta voidaan tehdä päätelmiä, miten vahvuuksia voidaan käyttää hyväksi, miten heikkoudet muutetaan vahvuuksiksi, miten tulevaisuuden mahdollisuuksia hyödynnetään ja miten uhat vältetään” (Ideapakka 2011).

5 Tapaus: metallimusiikin parissa työskentelevät henkilöt

Opinnäytetyötäni varten haastattelin alalla toimivia metallimuusikoita sekä kiertueilla kulussien takana työskenteleviä ihmisiä. Kaikki haastateltavat työskentelevät pienien ja keskikokoisten metalliyhtyeiden parissa ja ovat olleet osana kiertue-elämää menneinä vuosina. Haastateltavat henkilöt ovat muusikoita sekä crewiin kuuluvia jäseniä, jotka työskentelevät pienten ja keskikokoisten yhtyeiden parissa. Haastattelut tehtiin helmikuun 2023 aikana etänä kaikkien henkilöiden kanssa. Kaikkia haastateltavia on informoitu sähköpostin välityksellä tutkimuksen tavoitteista ja käyttötarkoituksesta. Kaikki säilytetty materiaali tullaan hävittämään opinnäytetyön jälkeen.

5.1 Muusikot

Lassi Moilanen soittaa kotimaisessa post-hardcore yhtyeessä nimeltään Carry The Weight. Jyväskylästä kotoisin oleva Moilanen on ollut keikkailemassa yhtyeen kanssa pitkin Eurooppaa vuosina 2019 sekä 2020. Yhtye on soittanut suurimmaksi osakseen DIY-keikkoja sekä lämmittelykeikkoja isommille artisteille.

Frederik Stauss, tuttavallisemmin Freddy, on Saksalaisen Truth & Tragedy -yhtyeen lead-kitaristi. Hänellä on vuosien kokemus niin bändien kanssa työskentelystä kuin keikkailustakin. Vastikään Euroopan-kiertueelta palannut kitaristi valmistautuu parhaillaan kesän festarikeikkoihin sekä Iso-Britannian kiertueeseen yhtyeensä kanssa.

Jyväskylästä ponnistavassa kaoottista hardcorea soittavassa yhtyeessä Rats Will Feast vaikuttava Konsta Kaskismaa on käynyt yhtyeensä kanssa kiertämässä niin kotimaassa kuin rajojen ulkopuolellakin. Yhtyettä odottaa uuden levyn myötä keikkarikas kevät ja kesä. Lavoja tullaan koluamaan ympäri Eurooppaa tiuhaan tahtiin. Konsta on keikkaillut aikaisemmin muutamissa indie-yhtyeissä ja julkaisi ensimmäisen singlen sooloprojektinsa Memoire Profonde kanssa.

Dagger Threat on Saksasta ponnistava modernia metallia ja metalcorea yhdistelevä yhtye, joka on tehnyt musiikkia jo pitkän tovin. Yhtyeen keulakuvalla Tim Roglerille on ehtinyt kertyä vyön alle hyvä määrä keikkoja ja kiertueita niin DIY-asetuksilla kuin isompienkin yhtyeiden kanssa. Erityisesti viimeisen kahden vuoden aikana on yhtye ollut kiireinen, sillä Dagger Threat pääsi uuden kokopitkän albumin julkaisemisen lisäksi esiintymään sekä suositun Comeback Kid -yhtyeen lämmittelijänä (Metal Injection 2022) että Impericonin järjestämän Never Say Die -festivaalikiertueen esiintyjäkaartissa (Metal Shock 2021).

David Baqi on musiikkialan monitoimimies: hän laulaa, soittaa, esittää, ajaa, mikkaa, manageroi ja ennenkaikkea hän on ystävä ja tiimipelaaja – rooleja riittää siis joka sormelle. Baqi vaikuttaa yhtyeissään Takers Leavers sekä Erase Theory sekä on metalcoreyhtye Being As An Oceanin kiertuemuusikko. Hänen matkansa pienistä metalliyhtyeistä on vuosi vuodelta edennyt, ja musiikin rooli hänen elämässään lisääntynyt jatkuvasti.

5.1 Crew

Yhdysvaltojen Bostonista ponnistanut valokuvaaja rakastui musiikkiin ja päätyi kiertue-elämään jo varsin nuorena. Pienistä DIY-kiertueista aloitellut Paris Visone on onnistunut vuosien myötä kerryttämään taitojaan ja kiertää tätä nykyä aktiivisesti yhtyeiden kanssa tien päällä.

Connor Laws on Iso-Britanniasta kotoisin oleva kiertuemanageri, jolla on yli kymmenen vuoden kokemus musiikki-alalta. Hän on pyörittänyt omaa levy-yhtiötä, järjestänyt kiertueita ja viime vuosien ajan keskittynyt pitkälti kiertue-elämään.

Niin ikään Iso-Britanniasta kotoisin oleva Murry Deaves on kiertueilla viihtyvä valokuvaaja sekä videokuvaaja. Hän on ollut läheltä seuraamassa, kun pienet metalliyhtyeet kasvavat vuosien saatossa tiukkaan tahtiin kiertäviksi, suosituiksi yhtyeiksi.

Stephen Dewar on Skotlannista kotoisin oleva tapahtumavalokuvaaja, kiertuemanageri, kuski ja paljon muuta. Hän on keikkaillut niin Iso-Britanniassa kuin Euroopassakin metalliyhtyeiden mukana jo vuosien ajan.

Kanadalainen Alice Hirsch on kiertänyt yhtyeiden kanssa niin merch-myyjänä, kuin valokuvaajanakin. Kiertue-elämä ei häntä kyllästytä, vaan hän toivoo voivansa tehdä sitä aktiivisesti tulevaisuudessakin.

6 Tulokset

6.1 Nelikenttäanalyysi (SWOT)

Nelikenttäanalyysi eli tuttavallisemmin SWOT- analyysi muodostuu sanoista “Strengths”, “Weaknesses”, “Opportunities” sekä “Threats”. Työssäni sovellan sanoja hieman paremmin sopimaan tutkittavaan aiheeseen.

“Strengths” eli “Vahvuudet” kohdassa käsittelen asioita, joiden takia haastateltavat tahtoivat olla kiertue- elämässä mukana ja minkä takia he sitä tekevät. Kentässä etsitään vastausta kysymykseen “Miksi tahdot olla kiertueilla mukana kerta toisensa jälkeen?”.

“Weaknesses” eli “Heikkoudet”- kentässä vuorostaan käsittelen haastateltavien mukaan epämukavia asioita, jotka haittaavat arkea. Nämä asiat eivät ole “dealbreaker” kenellekään, mutta seikat on syytä ottaa huomioon, kun pohtii onko kiertue- elämä juuri itseäsi varten. Toisin sanoen kysymykseen “Mitä haittapuolia kiertue- elämässä on Sinulle?”, etsitään vastausta tässä kappaleessa.

“Opportunities” eli “mahdollisuudet” osioon poimin haastatteluissa nousseita pointteja, jotka haastateltavien mielestä auttavat nostattamaan omaa uraa sekä kasvattamaan yhtyeiden suosiota. Tässä osiossa vastaan kysymykseen “miksi kiertueet kannattavat pienille sekä keskikokoisille metalliyhtyeille?”. Toisin sanoen pyrin selvittämään, mitä kiertueilla koetaan saavutettavan.

Viimeisessä, “Threats” eli “Uhat”- kappaleessa vuorostaan käydään läpi asioita, jotka haastateltavien mielessä ovat pidettävä mielessä kun mietitään, onko kiertäminen oikeasti kannattavaa. Osiossa haastateltavat kertovat niin sanottuja “dealbreaker” asioita, joita monet henkilöt eivät ole valmiita riskeeraamaan omassa elämässään. Kysymys johon kappaleessa etsitään vastausta, on “Mitkä ovat suurimpia uhkia kiertue- elämässä?”.

Osiot läpikäytyämme, voimme ynnätä vastaukset ja vastata niin nelikenttäanalyysiä kuin alan kirjallisuuttakin läpikäyden tutkimuksen polttaviin kysymyksiin:

1. Miksi metalliyhtyeiden muusikot kiertävät?
2. Miksi metalliyhtyeiden crew kiertää?
3. Miten yhtyeet tekevät kiertueistaan merkityksellisiä?

VAHVUUDET	Rankkaa henkisesti ja fyysisesti Alussa kiertueiden järjestäminen voi olla kuluttavaa ja vaikeaa Laadun takaaminen	MAHDOLLISUUDET	Taloudelliset riskit Aikaavievää ja epätasaista: kaukana läheisistä ja rutiineista
Livemusiikin vaikutus itseen ja kuulijoihin Kiertueiden ainutlaatuisuus ja kiertueet kokemuksena	HEIKKOUEDET	Musiikin levitys, suosion kasvattaminen sekä oman ammattitaidon kehittäminen Mahdollisuus työllistyä musiikki-alalle	UHAT

Kuva 2: Nelikenttäanalyysi

6.1.1 Vahvuudet

Vastauksissa ponnahti esiin muutama asia toistuvasti, kun kysyin haastateltavien syitä lähteä kiertueille kerta toisensa jälkeen: livemusiikin vaikutus niin faneihin kun itseenkään, sekä kiertueiden kokeminen ja ainutlaatuisuus.

Livemusiikin vaikutuksen tärkeyttä etenkin raskaan musiikin parissa, haastateltavat kokivat erityisen tärkeäksi. Kaskismaan (7.2.2023) mukaan useat hardcore- ja punk-yhtyeet tekevät levyjä vain päästäkseen soittamaan niitä live- yleisölle. Se miten aggressiivinen musiikki vaikuttaa ihmisiin ja saa heidät käyttäytymään keikoilla, on niin ainutlaatuista ja inspiroivaa, että se saa useat metallimusiikin parissa työskentelevät ihmiset palaamaan kiertueille kerta toisensa jälkeen. Fanien ja metalliyhtyeiden välillä näyttääkin olevan ainutlaatuinen intiimi suhde, jota on vaikea kuvailla.

Kiertueet ovat kaiken kiireen ja stressin ohella myöskin mukavia ja ainutlaatuisia kokemuksia: haastateltavat kokivat että kiertueilla on mahdollisuus saada elinikäisiä muistoja jos vain osaa ottaa rennosti ja tasapainottaa työn ja hovin välillä. Moilanen (5.2.2023) ja Kaskismaa (7.2.2023) kuvailivat kiertueita tietynlaisiksi reissuiksi kavereiden kanssa, joilla vain soitetaan keikkoja joka ilta. Toisaalta Rogler (6.2.2023) muistuttaa, että on hyvä jättää alkoholi kokonaan pois jos tiedossa on isompia keikka rupeamia.

6.1.2 Heikkoudet

Mielessä pidettäviä negatiivisia puolia on kuitenkin reilusti kiertueilla. Kaskismaa (7.2.2023) muistuttaakin, etteivät kiertueet ole aina pelkkää ruusuilla tanssimista, vaan sinne on lähdeittävä jalat tukevasti maassa. Haastatteluissa toistuvia teemoja olivatkin kiertueiden rankkuus henkisesti ja fyysisesti, niiden suunnittelun hankaluus sekä tietynlainen epämukavuus, johon on vain totuttava.

Vaikka kiertueilla onkin kivaa, on usein keikkapakut pieniä ja epämukavia. Joskus kymmenenkin tunnin ajomatkat pelkällä neljän tunnin yönillä ja kylmällä huoltoasemien aamupalalla, käy todella raskaaksi keholle. Ruokavalio on vaikeaa, mutta sitäkin tärkeämpää pitää mahdollisimman normaalina. Baqi (14.2.2023) muis-

tuttaa ruokavalion tärkeydestä ja kuuluttaa pikaruuan välttämisen perään. Vaikka olisi mukavaa juhlia ilta toisensa jälkeen ja elää sellaista legendaarista "rock n' roll elämää", josta olemme saattaneet lukea 80- luvun Lemmy Kilmisterin haastatteluista - se ei kuitenkaan ole kovinkaan realistista nykypäivänä. On tärkeää juhlia kohtuudella ja nukkua öisin (tai milloin onkaan aikaa vetää sikeitä) tarvittava määrä.

Kiteytettynä voisi sanoa, että kiertueilla usein ruokaa saa liian harvoin, nukkumiseen varatusta ajasta on syytä pitää kiinni ja bilettäminen kannattaa pitää kohtuullisena. Kun yksi keikkabussin jäsenistä voi huonosti tai on kättäisällä päällä, mitä todennäköisemmin se tulee vaikuttamaan kaikkiin muihin ihmisiin sekä koko kiertueen tunnelmaan. Moilanen (5.2.2023) kertookin, että kiertueilla on tärkeää olla avoin kaikesta ja kertoa rehellisesti jos jokin ärsyttää. Jos jättää asioita pyörimään mieleen ja kohdistaa ne negatiivisena energiana ympärillä työskenteleviin ihmisiin, se tulee todennäköisesti laskemaan koko jäsenistön tunnelmaa.

Muutamit haastatelluista ovat olleet mukana järjestämässä DIY- keikkoja sekä pienempiä kiertueita itse, ja jokainen heistä mainitsikin sen olevan aikaavievää sekä kuluttavaa. Usein jo vuotta ennen varsinaista kiertuetta alkava esityö on vaikeaa ilman keikkamyymälää tai levytyssopimusta. Väyliä saada keikkoja on monia, mutta usein reittien pohtiminen, budjetoiminen, tarvittavien paikallisten keikkajärjestäjien etsiminen sekä backlinen ja tarvittavan tavaramäärän pohtiminen vie runsaasti aikaa ja energiaa. Etenkin pidempien kiertueiden suunnittelu on vaikeaa, sillä yleensä keikkoja pitäisikin soittaa lähes joka ilta viikonpäivästä riippumatta. Pienet bändit ilman tukijoukkoja tai manageria joutuvat huolehtimaan kaikesta tästä yksin ja stressi jatkuu kiertueellakin: kaikki autojen vuokraamisesta backlinen kuljetukseen ja aikataulutukseen on heidän vastuulla, joka syö varmasti osansa siitä energiasta joka keikoille laitetaan. Rogler (6.2.2023) kertookin, että on täysin ok ettei anna joka ilta 100% energiastaan, vaan on ok antaa vain 80% illan keikalle. Joka ilta täysillä vetäminen kaiken muun stressin ohella useiden viikkojen ajan saattaa johtaa patterien loppumiseen kesken kiertueen, mikä voi olla kohtalokasta koko loppu kiertueelle sekä yhteishengelle. Omista rajoista ja hyvinvoinnista on syytä pitää kiinni.

Työn laadun takaaminen etenkin luoville tekijöille tiimissä on usein stressaavaa. Valokuvaaja Deaves (14.2.2023) kertoo, että koko päivän kuvattuaan usein joutuukin editoimaan videoita sekä kuvia 4-6 tuntia sen jälkeen kun muut crew jäsenet pää-

sevät lepäämään. Uniikin työn jatkuva takaaminen isolla työtuntimäärällä ja vähällä levolla voi käydä vaikeaksi.

6.1.3 Mahdollisuudet

Kiertueet ovat mahtavia elämyksiä, mutta on niistä usein muutakin hyötyä yhtyeille ja kiertueen crewille. Vaikka kotimaassa keikkailu onkin tärkeä alusta yhtyeelle, on myös tärkeää viedä omaa musiikkia kauemmaksi kotikonnuista. Internet ja streamauspalvelut ovat oiva tapa julkaista musiikkia ja onkin tärkeää pysyä relevanttina yhtyeenä julkaisemalla musiikkia säännöllisesti. Kaskismaan (7.2.2023) mukaan onkin tärkeää löytää se oikea suhde uuden musiikin julkaisun ja keikkailun välillä, sillä pelkästään toista tekemällä on todella vaikea kasvaa. Internetin varaan ei suinkaan pitäisi kasvuvaiheessa olevan yhtyeen jättää kaikkea, vaan keikkailu on yhtä tärkeää kun se ennenkin on ollut internetin kasvamista ennen. Kuten aikaisemmin mainittu, on etenkin raskaammassa musiikissa todella tärkeää soittaa live- keikkoja sillä keikoilla oleva energia on monelle syy tehdä kyseistä musiikkia. Vastaavasti useat kuulijat alkavat kuuntelemaan ja fanittamaan yhtyeitä vasta nähtyään heidän keikan. Useat haastateltavat kertovat, kuinka oman musiikin vieminen kauemmas uusille ihmisille kuultavaksi, on yksi parhaimpia tapoja saada kuulijoita kasvavalle metalliyhtyeelle. Moilanen (5.2.2023) kertookin että soitettuaan hyvin, saa yhtye usein kutsun takaisin keikkailemaan. Vastaavasti myös Visone (7.2.2023) mainitsee crew jäsenistäkin: jos teet työsi hyvin ja olet hyvää seuraa, ei usein yhtyeellä ole syytä miksi et pääsisi kiertueelle uudestaan heidän kanssaan. Muun muassa Deaves (14.2.2023) mainitsee aloittaneensa valokuvauksen paikallisen yhtyeen kanssa, joka aikanaan esiintyi muutamille sadoille ihmisille kerrallaan. Nyt kuitenkin hän vuosien jälkeen kuvaa yhtyettä soittamassa isoja kiertueita jopa 16 000 ihmisen yleisön edessä. Usein siis crew ei pelkästään kerää henkilökohtaista kokemusta, vaan monissa tapauksissa myös vakiintuu yhtyeen mukaan. Vakiintuminen tarkoittaa luonnollisesti säännöllisempiä tuloja sekä lämpimämpiä välejä, usein jopa ystäväystymistä yhtyeiden jäsenien kera. Keikkaluontoiselle freelance- työntekijälle vakiintuminen yhtyeen crewiin on siis melkein yhtä tärkeää, kuin yhtyeen kasvaminen pienestä keskikokoiseksi yhtyeeksi.

Haastatteluissa myös mainittiin, että sosiaalisen median takia nykyään on jatkuva tarve visuaaliselle sisällölle. Kiertueet mahdollistavat sen, että lyhyessä ajassa voidaan saada monien kuukausien edestä markkinointiin soveltuva materiaalia. Usein yhtyeet tekevät valokuvaajiansa kanssa kiertueen aikana esimerkiksi pieniä dokumentteja, musiikkivideoita tai "aftermovie" tyyppisiä lyhyitä videoita kiertueen ajalta, jotka sopivat mainiosti markkinointiin ja sosiaaliseen mediaan.

Kaikkien haastateltavien vastauksista huokui myös yhtenäinen halu tehdä töitä musiikin parissa ammattina: unelma itsensä työllistämisellä kiertueiden ja musiikin parissa oli lähes jokaiselle itsessään syy lähteä kiertueille uudestaan ja uudestaan. Vaikuttaa siis siltä, että metallimusiikin parissa työskentelevät ihmiset ymmärtävät kiertueiden tärkeyden musiikkibisneksessä sekä ennenkaikkea uskovat omaan ammattitaitoon ja tekemiseen. Tämä luo perustan realistisien tavoitteiden rakentamiselle ja unelmien havittelulle.

6.1.4 Uhat

Isoimpina uhkina kiertueiden kannattavuudelle haastateltavat mainitsivat erityisesti taloudellisen riskin sekä ihmissuhteiden epävakauden.

Kiertueet eivät ole ikinä olleet niin kalliita toteuttaa, kun nykyään (Starkey 2022). Kaskismaan (7.2.2023) mukaan onkin todella hyvä kiertue, jos pääsee omilleen, eli saavuttaa "break- evenin". Break- even tarkoittaa sitä, että tulot riittävät kulujen kattamiseen, mutta käteen ei juurikaan jää rahaa. Baqin (14.2.2023) mukaan bensahintojen kallistuminen ja kehnot keikkadiilit venueiden kanssa ovat iso haaste budjetoinnissa. Haastateltujen mukaan onkin yleistä että ensimmäiset kiertueet ovat aina omakustanteisia ja oikeastaan kaikki kulut maksetaan omasta pussista. Usein DIY-keikkoja soittaessa ei keikkojen järjestäjällä ole varaa maksaa muuta kuin vähän bensakuluja ja antaa keikkapaikalla lämmintä ruokaa. Joskus diiliin saattaa kuulua myös esimerkiksi keikkapaikalla yöpyminen omissa makuupusseissa, tai jokin vastaava majoituskuvio. Tästä huolimatta yhtyeelle jää maksettavaa paljon: keikkabussin vuokra, mahdollisesti bensakuluja, aamupala sekä lounas jokaiselle crewin jäsenelle, crewin palkat... kuluja on iso lista. Myös suurin osa pienemmissä yhtyeissä soit-

tavista henkilöistä on pääsääntöisesti päivätöissä, josta kiertueen ajaksi on otettava useampi viikko palkatonta vapaata, joka tarkoittaa sitä että myös omasta vuokra-asunnostakin on maksettava vaikei siellä käy pitkään aikaan. Tällaisia piilokuluja syntyy aina jäsenille ja ne luonnollisesti maksetaan omaa kuvetta kaivamalla. Iso-Britanniasta kotoisin oleva Deaves (14.2.2023) kertoo, että Eurooppaan kiertueista haaveilevat yhtyeet usein joutuvat jäämään Brexitin tuomien hankaluuksien ja lisäkustannusten takia omaan maahansa. Dewar (15.2.2023) lisää, että usein metallimusiikissa pyörivä raha onkin Euroopassa, joten tilanne nykypäivänä Iso-Britanniasta lähteville yhtyeille onkin erityisen kinkkinen.

Kun yhtyeet onnistuvat etenemään pienestä yhtyeestä vähän suurempaan suosioon, he voivat saada esimerkiksi lämmittelypaikkoja suosittujen yhtyeiden kiertueille. Useimmille kiertueille päästyään on heidän tehtävä valinta joko töiden delegoimisen muille eli crewin palkkaamisen, tai sitten taloudellisesti tienäämistä välillä. Usein se isommista keikoista saatu raha meneekin esimerkiksi merch myyjille, kiertuemanagerille, valokuvaajille ja muille mukaan halutuille ammattilaisille. Toki tämä vähentää artistien taakkaa todella paljon ja antaa heille vapauden tehdä sitä miksi he kiertueelle ovat alun perin lähteneet: soittamaan musiikkia faneilleen. Tämä tarkoittaa sitä, että suosion kasvu kasvaville yhtyeille ei juurikaan kasvata artistille käteen jäävää summaa paljoakaan kaikissa tapauksissa. Toki isommat tulot tekevät kiertueista mukavampia ja nautittavampia kun saa oikean määrän crewiä palkattua, bensoja maksettua ja yöpyä ei enää tarvitse alkeellisissa olosuhteissa omissa makuupusseissa.

Taloudellinen riski on kaikille kiertueille lähtevillä suuri, mutta tekee kiertueet hallaa myös ihmissuhteillekin. Laws (6.2.2023) mainitsee, että on yleistä että kiertueella ollessaan ei juurikaan saa viestejä läheisiltä tai ystävilä. Varsinkin sosiaalista mediaa usein päivittävä ihminen voidaan usein katsoa kiireiseksi ja kaikki voi näyttää menevän hyvin kiertueella. Oikeasti asiat voivat olla paljon muutakin: henkilökohtaiset murheet ja huolet tai kiistat kiertueella voivat olla asioita joista olisi hyvä jutella läheisten ihmisten kanssa aika ajoin. Etenkin kun yhtyeet kasvavat pienestä keskikokoiseen, ja pääsevät esimerkiksi useampien kuukausien mittaisille kiertueille ympäri maailmaa. Ajat pois kotoa läheisten luota voivat käydä todella pitkiksi ja raskaiksi välillä. Usein jatkuvasti muuttuva ympäristö ja vaihtuvat henkilöt ovat todella stressaavia tekijöitä ja kotiin kaipaa usein. Visone (7.2.2023) kertoo myös pitkillä

reissuilla syntyvästä koti- ikävästä ja etäisyyden tuottamasta hankaluudesta ylläpitää arjen ihmissuhteita. Deaves (14.2.2023) muistuttaa, että on erityisen tärkeää että kiertueilla on ystäviä joiden kanssa on mukavaa viettää aikaa. Vaikka sydämässä kiertäminen tuntuukin hyvältä, kertoo Baqi (14.2.2023) tuntevansa usein ikävää perheen sekä lemmikkiensä luokse etenkin kun välimatka kotiin on merkittävä.

Dewar (15.2.2023) kertoo alkuvuosien isoimman haasteen hänelle olleen henkilöt joiden parissa työetiikka sekä energia osuu yhteen, ja johon voi rakentaa syvemmän henkilökohtaisen suhteen. Jatkuva yhdessäoleminen ja työtehtävien jakaminen vaatii paljon luottoa toiseen ihmiseen. Aivan kuten yhtyeen etsiessä uutta jäsentäkin kiertueelle: usein mukaan tahdotaan ihminen johon voidaan luottaa sekä luoda ystävyysuhde ajan myötä.

7 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

7.1 Johtopäätökset

Haastatteluiden pohjalta kiteytän vastaukset kahteen ensimmäiseen alakysymykseeni: Miksi metalliyhtyeiden muusikot kiertävät, sekä miksi metalliyhtyeiden parissa työskentelevä crew kiertää? Yllätyksekseni niin muusikoiden kuin crewin vastaukset olivat melko samanlaisia, joten päätin etten erottele heidän vastauksiaan kahteen eri lokeroon. Yksinkertaisuudessaan pienten ja keskikokoisten metallibändien kiertueilla työskentelevät ihmiset kiertävät siksi, että siellä usein luodaan merkityksellisiä muis-toja sekä elinikäisiä ihmissuhteita. Matkustaminen ja oman intohimon toteuttaminen päivästä toiseen hyvien ystävien kera on siis jotain, jota ei rahassa voi mitata.

Päätutkimuskysymykseni, "Mitä kiertueet merkitsevät metallimusiikin parissa työskenteleville ihmisille?", saakin vahvan pohjan alakysymyksiini saaduista vastauksista. Kiertueet tuovat yhtyeille näkyvyyttä ja mahdollistavat oman musiikin levittämisen tehokkaasti uusille potentiaalisille faneille. Toisaalta, vaikka kiertueet eivät siis toisikaan välittömästi pankkitilille rahaa, on uusien fanien löytäminen kultaakin arvokkaampaa. Seuraavalle kiertueelle lähdetessä onkin jo useampi ihminen, joka ostaa lippuja sekä oheistuotteita.

Päätellenkin siis, että kiertueet ovat eräänlainen pidemmän ajan investointi: rahan, ajan ja energian kuluttaminen nyt saattaa maksaa itsensä taloudellisesti takaisin vasta hamassa tulevaisuudessa, kun yhtye pääsee isommille keikoille ja kiertueille tai saa vaikkapa hyvän levytyssopimuksen.

7.2 Kehittämisehdotukset

Kolmannen alakysymyksen, "Miten yhtyeet tekevät kiertueistaan merkityksellisiä?", vastaukseksi listasin kehittämisehdotuksia, joita pohtimalla yhtyeet voivat tehdä kiertueistaan entistä merkityksellisimpiä. Kehittämisehdotukset pohjautuvat saamiini haastatteluvastauksiin sekä alan kirjallisuuteen.

7.2.1 Kehittämisehdotus 1 – Jaksamisen parantaminen

Haastatteluista käy ilmi, että suurimpia stressiä tuottavia asioita kiertueilla ovat hyvien elämäntapojen säilyttämisen vaikeus, pitkien kiertueiden tuoma yksinäisyyden tunne sekä taloudellisten riskien tuottama epävarmuus.

Nämä niin fyysiseen kuin henkiseen jaksamiseen vaikuttavat tekijät ovat sellaisia, joihin voidaan valmistautua jonkin verran ennen kiertueelle lähtemistä. Yksinäisyyden tunne ei toki käskemällä pois lähde, mutta on tapoja, joilla voimme edistää omaa henkistä ja fyysistä jaksamistamme. Henkinen ja fyysinen jaksaminen kulkevat usein käsi kädessä: jos syö huonosti ja käyttää runsaasti päihteitä automatkoilla ennen keikkaa eikä ole energiaa tehdä työnkuvaa tarpeeksi hyvin, vaikuttaa se kaikkien yhteishenkeen ja jaksamiseen. Vastaavasti, jos ei pääse sängystä ylös tai on raskasta seurata, tuo se kaikille ympärillä huonon mielen eivätkä työt suju. Onkin siis todella tärkeää pitää huoli niin henkisestä kuin fyysisestäkin jaksamisesta kiertueella.

Henkisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja lisäämiseen voi kokeilla esimerkiksi rutiinien lisäämistä: Jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä on tärkeää pitää yllä mahdollisimman monia rutiineita. Se ei aina ole mahdollista, mutta pienetkin asiat voivat tehdä ison muutoksen siinä, miten saa päivänsä käyntiin ja minkälaisella energialla on liikenteessä koko päivän. Ehkä rutiinit voivat olla niinkin pieniä kuin teen juominen

aamupalalla, mikä auttaa kenties samalla laulajan ääneen tai alkavaan nuhaan. Joillekin se voi olla jotain vielä fyysisempää: aamulla venytteleminen tai joogaaminen voivat tuoda rauhaa ja auttaa jaksamaan paremmin. Se voi olla myös jotain, mitä tehdään koko crewin kesken: vaikkapa yrittää juoda kahvin mahdollisimman monessa kaupungissa tehden siitä hauskan asian, joka lisää yhteishenkeä ja vie mielen hetkeksi pois työstä.

Fyysiseen hyvinvointiin vaikuttaa moni asia. Jokapäiväisiä hyviä elämäntapoja voi pyrkiä ylläpitämään kiertueella, toki paljon kaupungeista, reiteistä ja ruokavalioista riippuen. Seuraavat niksit saattavatkin helpottaa kiertueen kunnialla läpi vetämistä tulevaisuudessa.

Useat haastateltavat alleviivasivat etenkin kolmen asian tärkeyttä kiertueilla: tarpeeksi unta, tarpeeksi vettä ja tarpeeksi terveellistä ruokaa.

Vaikka asiat voivat tuntua hieman itsestäänselviltä, ne silti unohtuvat usein kiertue-elämässä. Usein pikaruokalat ovat supermarketin vieressä, ja on paljon helpompaa ja nopeampaa hakea hampurilaisateria kuin hedelmiä, jogurttia tai jotain yhdessä kokattavaa ruokaa. Kasvipöytäruokavalion etuja jaksamiselle sekä vastustuskyvylle on tutkittu paljon viime vuosikymmenen aikana, ja useat haastateltavistani olivatkin muuttaneet ruokavalionsa vegaaniseksi viime vuosien aikana. Myös prosessoitujen ruokien välttäminen voi auttaa jaksamaan huomattavasti paremmin tien päällä. Ruoan laatu sekä määrä vaikuttavat niin unen laatuun kuin henkiseen jaksamiseenkin. Haastatteluissa myös mainittiin useampaan kertaan, että jos ruokaa on tarjolla esimerkiksi keikkapaikalla, kannattaa sitä aina syödä, ja bussiin kannattaa ottaa hedelmiä, hummusta ja leipää evääksi. Tien päällä saattaa tulla pitkiäkin aikoja, kun ei pääse kauppaan ostamaan mitään terveellistä, ja maantien varrelta ei ehkä löydy aamupalapaikaksi muuta kuin se pikaruokala, jolla ollaankin pysähtytty joka päivä kiertueen aikana.

Teen sekä veden juominen oli haastateltavista erittäin tärkeää. Vaikka kahvi auttaa heräämään ja pysymään hereillä ja illalla saattaa olutkin maistua, on tärkeää pitää oikeanlaisesta nesteytyksestä huolta. Vedenjuonti on asia, joka unohtuu monesti ihan normaalissakin arjessa, saati tien päällä eläessä.

Muista levätä! Lepo on tärkeää ja uni unohtuu usein kiertueilla: pitkien, melkein kellon ympäri kestävien työpäivien lomassa ei aina kerkeä levätä kunnolla. Tästä syystä on tärkeää levätä vapaapäivinä. Rentoutuminen bussissa pitkillä ajomatkoilla ei ehkä mene unesta, mutta sekin on tärkeää. Oman ajan löytäminen on tärkeää riippumatta siitä, kuinka introvertti tai ekstrovertti on: kaikki tarvitsevat välillä omaa aikaa. Bussimatkoille voikin ottaa kotoa mukaan vaikkapa niskatyynyn, kuulokkeet ja kirjoja ja ladata rentouttavaa musiikkia kännykkään tai ottaa vaikkapa korttipakan reppuun. Välillä saattaa olla pieniä hetkiä aikaa, jolloin on mukava rentuotua muiden kanssa.

Lähimmäisistä kaukana oleminen aiheuttaa varmasti yksinäisyyden tunnetta kiertueille, etenkin kun kyseessä on pidempi keikkarupeama. Tähän ei varmasti ole lääkettä, jolla ikävä kokonaan poistuisi, mutta asiaan voi varmasti myös vaikuttaa omalla käytöksellään ja valitsemalla oikeat ihmiset mukaan kiertueelle. Baqi (14.2.2023) neuvoo soittamaan vanhemmille ja läheisille aina välillä kuulumisia. Yhteydenpito rakkaisiin on tärkeää etenkin, kun matkustaa kaukana kotoa pitkiä aikoja. Kiertuemanageri Laws (6.2.2023) kertoo haastattelussaan, että ahkerasti kiertäville ihmisille eivät arjen tuttavat usein juurikaan viestittele ja tien päällä voi tulla yksinäinen olo. Hän kertookin itse ottaneensa asiakseen laittaa aika ajoin viestiä ystävilleen, joiden tietää olevan kiertueella.

Taloudelliset riskit ovat kaikille iso tekijä yhtyeiden koosta riippumatta.

Taloudellisiin riskeihin ja kiertueen taloudelliseen kannattavuuteen ei ole yhtä oikeaa ratkaisua; eihän se olisi edes ongelma, jos joku siihen olisi ratkaisun löytänyt. Yhtyeiden alkuvaiheessa on kuitenkin olemassa joitain keinoja, joilla voidaan säästää hie-
man rahaa. Yksi mahdollinen ratkaisu tähän on DIY. Kaikkea ei välttämättä sanan varsinaisessa merkityksessä tarvitse tehdä yksin, mutta on tärkeää tunnistaa kaikkien kiertueella olevien henkilöiden vahvuudet ja osaamisalueet.

Kun pienet yhtyeet keikkailevat, on kunkin ryhmän jäsenen tärkeää ottaa haltuun kiertueella useampia rooleja. Kun budjetit ovat pieniä eikä tilaa ole useammalle henkilölle kuin yhtyeelle ja parille crew-jäsenelle, joutuu usein väistämättäkin tilanteeseen, jossa mukana olevat henkilöt tekevät useampaa kuin yhtä asiaa kerrallaan.

Usein, jos yhtyeen mukana on vain manageri sekä valokuvaaja, joutuu yhtye keskenään roudaamaan ja myymään merchinsä. Manageri saattaa hoitaa keikkabussin ajamisen ja valokuvaaja saattaa hoitaa myös sosiaalista mediaa ja auttaa manageria yhteistyökumppaneiden kanssa kommunikoinnissa. Tehtäviä on useita, ja usein ensimmäisillä kiertueilla ei ole mukana tarvittavaa määrää ihmisiä.

Tehokkaalla tehtävien jakamisella voidaan säästää niin euroissa kuin jaksamisessakin. Uusien taitojen oppiminen keikkailun lomassa vaikuttaa niin henkilökohtaiseen ammatilliseen osaamiseen kuin kiertueen budjetoimiseenkin.

Kun yhtye kasvaa isommaksi ja yhtyeen tulot riittävät palkkaamaan lisää henkilökuntaa kiertueelle mukaan, auttaa se kaikkia kiertuebussin jäseniä keskittymään omaan osaamisalueeseensa. Tässä vaiheessa päästään tilanteeseen, jossa yhtye valitsee joko isompien tulojen tai pienemmän työmäärän välillä. Keikkailu on varmasti mukavampaa osaavalla henkilökunnalla, mutta mitä useampia henkilöitä otetaan mukaan, sen kalliimmaksi kiertueet tulevat. Kaiken A ja O onkin siis oikean tasapainon löytäminen juuri oman yhtyeen tarpeisiin.

Crew-jäsenen näkökulmasta uusien asioiden oppiminen ja useamman työnkuvan hoitaminen ei välttämättä kuulosta saman tien kovinkaan houkuttelevalta. On kuitenkin tärkeää pitää mielessä, että mitä enemmän arvoa pystyy tarjoamaan yhtyeelle, sen todennäköisemmin sinulle tulee työtarjouksiakin. Jos on joustava, luotettava ja osaa hoitaa useampaa roolia keikoilla, on se kultaakin arvokkaampi taito usealle taloudellisten realiteettien kanssa kamppailevalle yhtyeelle metallimusiikin piirissä. Jokainen haastatteleman crew-jäsen, joka tekee elantonsa metallimusiikin parissa, on ollut kiertueilla useammassa kuin yhdessä roolissa. Dewar (15.2.2023) lisääkin, että yksi parhaita asioita kiertueissa on se, että joka päivä pääsee oppimaan uutta. Ja niinhän se on: oppiminen parhailta ystäviltä työn ohessa on varmasti yksi mukavimmista tavoista oppia uutta.

7.2.2 Kehittämisehdotus 2 - Fiksu budjetointi

Suurimpia uhkakuvia edustanut jatkuva hintojen nousu on tehnyt kiertueista paljon vaikeampia ja joissain tapauksissa jopa estänyt yhtyeitä ja artisteja tekemästä suunniteltuja kiertueita. Vaikka hintoihin eivät voi yksittäiset ihmiset vaikuttaa, silti kiertueiden huolellisella suunnittelulla ja budjetoinnilla voidaan säästää pitkä penni. Jos bändi kiertää ilman manageria, joutuu usein yksi yhtyeen jäsen ottamaan isomman vastuun kiertueiden järjestämisestä kuin muut. Jos yhtyeellä on varaa palkata manageri, on keikkojen etsiminen ja yksityiskohtien sopiminen usein hänen vastuullaan, kuitenkin tiiviissä kommunikaatiossa yhtyeen kanssa.

Oli kiertueen järjestäjä bändin jäsen tai manageri, on syytä kuitenkin opetella hyvä määrä medialukutaitoa ennen kuin sopii kauheasti asioita. Muilta yhtyeiltä, jotka ovat ennen soittaneet yhdessä tai ovat vaikka paikallisia, ahkerasti keikkailevia bändejä, voi aina kysyä apua. Monesti myös DIY-keikkajärjestäjät ovat valmiita auttamaan keikkojen järjestämisessä omien resurssiensa mukaan.

Kiertuetta järjestäessä on syytä kiinnittää huomiota budjetissa ainakin seuraaviin usein hintaa kerryttäviin asioihin: majoitus, ruoka ja ajomatkat.

Majoituksen saattaa saada usein keikkapaikalta tai paikallisen keikkapromootorin järjestämästä majoituspaikasta. DIY-keikoilla usein päädytäänkin nukkumaan järjestäjän kaverin sohvalle tai muiden paikallisten esiintyjien kotiin. Hostellit ja hotellit ovat esimerkiksi 5-henkiselle yhtyeelle, jolla on 3 henkilöä crewissä, aika kalliita. Voi olla halvempaa ottaa makuupussit ja tynnyt mukaan, jos jäsenet ovat valmiita nukkumaan välillä esimerkiksi sohvilla tai lattioilla.

Myös edullisia sovelluksia ja palveluntarjoajia on nykypäivänä paljon, esimerkiksi couchsurfing-sivustoilta tai vaikkapa Airbnb-palvelusta voi löytyä suhteellisen edullisia majoituspaikkoja.

Jos yhtye päätyy nukkumaan majoituspaikoissa, kuten hostelleissa tai hotelleissa, voi olla fiksumpaa mennä yöpymään johonkin kauemmaksi kaupungista. Jos ajomatka seuraavaan keikkakaupunkiin on vaikka 5 tuntia, on siinä välillä aika varmasti jokin paljon halvempi majoituspaikka kuin keikkapaikan vieressä oleva kahden tähden hotelli.

Ulkona syöminen voi olla helpompaa, maukkaampaa, nopeampaa ja etenkin houkuttelevampaa kuin Airbnb-asunnossa tehdyt makaronit ja soijarouhe ketsupilla koko porukalle. Kuitenkin kahdeksanhenkinen keikkaporukka syö helposti satojenkin eurojen edestä ruokaa yhdessä päivässä, jos päädytään käymään ravintolassa. Se on iso raha, joka usein päädytään maksamaan omasta taskusta. Halvempia vaihtoehtoja voivat olla tukevan aamupalan syöminen jonkun tutun asunnolla, ehkä Airbnb-asunnossa olevan keittiön hyötykäyttö ja ajomatalla supermarketilla pysähtyminen pikaruokaloiden sijaan. Itsetehty ruoka ei usein ole pelkästään terveellisempää, vaan myös huomattavasti halvempaa. Etukäteen mietittyjä ruokia voidaan tehdä suhteellisen halvalla.

Useimmissa tapauksissa keikkapaikat tarjoavat ruokaa esiintyjille ja crewille, joten näissä tapauksissa kannattaa syödä kyllikseen.

Auton fiksulla vuokraamisella ja reittien ajoissa pohtimisella voi säästää paljon rahaa. Ajomatkat eivät pelkästään usein ole tylsiä ja väsyttäviä, vaan myös kalliita. Polttoaineen hinnan jatkuvan nousemisen takia on syytä pitää silmällä hintoja ja ajoittaa auton tankkaaminen halvempiin kaupunkeihin ja maihin. Keikkapaikoille saapuessa parkkipaikat kannattaa olla etukäteen selvitettyinä, jottei tarvitse maksaa parkkeeraamisesta kymmeniä euroja joka päivä puhumattakaan parkkisakoista.

Etukäteen voidaan myös selvittää järkeviä reittejä: missä kaupungeissa kannattaa soittaa ja minne asti on järkevää ajaa ennenkuin kääntyy takaisin kotia kohti. Tehtäviä päätöksiä on lukuisia, ja ne kaikki vaihtelevat yhtyeen tarpeiden mukaan.

Lisävinkkinä mainittakoon kulujen kompensoimiseen niksejä, jotka eivät aina ole mahdollisia toteuttaa, mutta jotka olisi hyvä ainakin pitää mielessä.

Joissain tapauksissa erilaiset paikalliset järjestöt, kaupungit tai valtiot voivat myöntää erilaisia avustuksia ja stipendejä erilaisiin tarkoituksiin. Jos soitat koulukavereittesi kanssa yhtyeessä, koulut ja oppilasjärjestöt saattavat olla kiinnostuneita tarjoamaan keikkoja tilaisuuksiinsa. Jos yhtyeessäsi on alle 25-vuotiaita jäseniä, erilaiset nuorten kulttuuria edistävät järjestöt voivat olla kiinnostuneita järjestämään keikkoja tai tukemaan kiertueita taloudellisesti. Yhtyeen kotikaupungilla tai maalla on ehkä tukijärjestelmä muusikkojen ja artistien tukemiselle. Nämä ovat vain ideoita, joiden avulla on ehkä mahdollista ruveta etsimään juuri omaan tarpeeseesi sopivia toimijoita. Kan-

nattaa lukea tarkasti mahdolliset kriteerit ja määräajat ja tehdä esimerkiksi lista kaikista tahoista, joille kannattaa ehkä laittaa viestiä myöhemmin, jos yhtyeenne ei juuri nyt osu kriteereihin tai ole oikeaan vuodenaikaan liikkeellä.

Yhtyeelle voi olla järkevää tehdä esimerkiksi kiertuepaitoja, joita myydään vain kiertueella. Näin faneille tulee isompi syy osta paita, koska se on jollain tavalla "uniikki". Ehkä ennen kiertuetta voidaan tehdä jonkinlainen "limited edition" -kasetti tai -vinyyli. Jos kyseessä on levynjulkaisukiertue, on syytä tehdä fanituotteita levyyn liitetyillä printeillä. Merch-tuotteiden myyminen voi olla yksi suurimmista tulonlähteistä yhtyeille nykypäivänä.

Lähteet

Kirjallisuus:

Allen, P. 2022. Artist Management for the Music Business. 5th edition. Taylor & Francis. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/3240659/artist-management-for-the-music-business-manage-your-career-in-music-manage-the-music-careers-of-others-pdf> (Luettu 31.1.2023).

Aulen & Jylli. 2018. Bändikirja. Jyväskylä: Docendo Oy.

Barrow, T. & Newby, J. 2003. Inside the Music Business. 1st edition. Taylor & Francis. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/1617482/inside-the-music-business-pdf> (Luettu: 25.1. 2023).

Bennett, A. & Guerra, P. 2018. DIY Cultures and Underground Music Scenes. 1st edition. Taylor & Francis. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/1380648/diy-cultures-and-underground-music-scenes-pdf> (Luettu: 26.1. 2023).

Doherty, M. 2022. Production Management in Live Music. 1st edition. Taylor & Francis. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/3118200/production-management-in-live-music-managing-the-technical-side-of-touring-in-todays-music-industry-pdf> (Luettu: 25.1. 2023).

Eriksson, P, & Koistinen, K 2005. Monenlainen tutkimus. [verkkójulkaisu] 5-6. Luettavissa osoitteessa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152279/Monenlainen_tapaustutkimus.pdf (luettu 2.2.2023).

Haarala, Kauppinen, & Salminen. 2018. Bändin Käsikirja. Helsinki: Into Kustannus Oy.

Ideapakka. 2011. Ideapakka - Ideaperjantai: Perinteinen SWOT-analyysi uusin ideoin [verkkójulkaisu] Ideapakka [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettavissa osoitteessa: <https://>

ideapakka.fi/blogi/perjantai-idea-perinteinen-swot-analyysi-uusin-ideoin/ (luettu 2.2.2023).

Jones, E. 2020. DIY Music and the Politics of Social Media. 1st edition. Bloomsbury Publishing. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/2035902/diy-music-and-the-politics-of-social-media-pdf> (Luettu: 27.1.2023).

Kallinen, T & Kinnunen, T. Etnografia. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja [verkkójulkaisu] Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettavissa osoitteessa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus> (Luettu 30.1.2023).

Metal Shock. 2021. NASTY Announce “Impericon Never Say Die! Tour 2021” [verkkójulkaisu] Luettavissa osoitteessa: <https://metalshockfinland.com/2021/10/08/nasty-announce-impericon-never-say-die-tour-2021/> (Luettu 5.2.2023).

Metal Injection 2022. COMEBACK KID Announce Summer Dates For U.K. & Europe. [verkkójulkaisu] Luettavissa osoitteessa: <https://metalinjection.net/tour-dates/come-back-kid-announce-summer-dates-for-u-k-europe> (luettu 3.2.2023)

Owens, U. & Gargagliano, A. 2021. The Musician’s Career Guide. Allworth. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/2378193/the-musicians-career-guide-turning-your-talent-into-sustained-success-pdf> (Luettu 31.1.2023).

Ruohonen, S. 2022. SWOT- analyysi muotoilijan työkaluna [verkkójulkaisu]. Muotoilu info [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettavissa osoitteessa: <http://www.muotoilu.info/index.php/tutkiva-muotoilu/menetelmat/swot-analyysi/> (luettu 2.2.2023).

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettavissa osoitteessa: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus> (Luettu 30.1.2023).

Starkey, A 2022. Price of touring: How an essential tradition threatens to kill music. [verkkójulkaisu] Far Out Magazine 1.5.2022. Luettavissa osoitteessa: <https://farout->

[magazine.co.uk/price-of-touring-how-an-essential-threatens-to-kill-music/](https://www.theguardian.com/music/2023/feb/14/price-of-touring-how-an-essential-threatens-to-kill-music/) (Luettu 14.2.2023).

Rutter, P. 2016 The Music Industry Handbook. 2nd edition. Taylor & Francis. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/1558732/the-music-industry-handbook-pdf> (Luettu: 25.1.2023).

Thomas, D. 2012. Concert and Live Music Photography. 1st edition. Taylor & Francis. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/1604353/concert-and-live-music-photography-pro-tips-from-the-pit-pdf> (Luettu: 25.1.2023). Turgeon, R. 2012. Indie Rock 101. 1st edition. Taylor and Francis. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/1625838/indie-rock-101-running-recording-promoting-your-band-pdf> (Luettu: 31.1.2023).

Truth & Tragedy 2022. Truth & Tragedy Press Kit [verkkójulkaisu]. Luettavissa osoitteessa: <https://truthandtragedy.com/> (luettu 15.1.2023).

Vasey, J 2015. Concert Tour Production Management. Waltham: Focal Press.

Weissman, D. 2017. Understanding the Music Business. 2nd edition. Taylor & Francis. Luettavissa osoitteessa: <https://www.perlego.com/book/1567247/understanding-the-music-business-real-world-insights-pdf> (Luettu 29.1.2023).

Haastattelut:

Baqi, David. Muusikko. Takers Leavers. Haastattelu: 14.2.2023

Deaves, Murry. Valokuvaaja. Freelancer. Haastattelu: 14.2.2023

Dewar, Stephen. Kiertuemanageri. Freelancer. Haastattelu: 15.2.2023

Hirsch, Alice 2023. Valokuvaaja. Freelancer. Haastattelu: 15.2.2023

Kaskismaa, Konsta 2023. Muusikko. Rats Will Feast. Haastattelu: 7.2.2023

Laws, Conor 2023. Kiertuemanageri. Freelancer. Haastattelu: 6.2.2023

Moilanen, Lassi 2023. Muusikko. Carry The Weight. Haastattelu: 5.2.2023

Rogler, Tim 2023. Muusikko. Dagger Threat. Haastattelu: 6.2.2023

Stauss, Frederik 2023. Muusikko. Truth & Tragedy. Haastattelu: 13.2.2023

Visone, Paris 2023. Valokuvaaja. Freelancer. Haastattelu: 7.2.2023

Liitteet

LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET - MUUSIKOT

1. Who are you and what is your band called?
2. What is your background on music industry?
3. How did you get on your first tour and was it easy?
4. How many people are usually on your tour crew?
5. What are the hardest things on touring to you personally?
6. What are the biggest hardships of touring as a small/medium sized band in metal scene?
7. Why do you tour? What keeps you going?
8. Things you would wish you knew before going on tour? What makes touring easier?
9. What kind of skillset does the person have to have to be able to travel long travels in small cars with multiple people?
10. Best tour memory?
11. How long do you see yourself touring actively and why?

LIITE 2: HAASTATTELUKYSYMYKSET - CREW

1. Who are you and what's your job on tour?
2. What is your background in the music industry?
3. How did you get on your first tour and was it easy?
4. What are the hardest things in touring to you personally?
5. What are the biggest hardships of touring with a small/medium sized band in the metal scene?
6. Why do you tour? What keeps you going?
7. How many people are usually on tour crew?
8. Things you wish you knew before going on tour?
9. Once you get in - how do you manage to stay on tour with bands? What kind of skillset does the person have to have to be able to stay on tour?
10. Best tour memory?
11. For how long do you see yourself touring actively and why?